

נציבות תלונות הציבור על שופטים

לשכת הנציב אשר קולה
ס. נשיא, שופט מחוזי (בדימוס)

כ' בתמוז תשפ"ו
5 ביולי, 2026
מספרנו: 477/26 / בית משפט השלום

תמצית החלטה

על הוצאת עיתונאי מדיון המתקיים בדלתיים פתוחות ומה בין סגירת דלתות וקיום דיון מחוץ לפרוטוקול

תקציר: עיתונאי התבקש לצאת מדיון המתקיים בדלתיים פתוחות לאחר שהשופטת הודיעה על קיומו של דיון מחוץ לפרוטוקול שלבסוף התקיים בלשכתה. בהחלטתו עמד הנציב על ההבדל בין סגירת דלתות ובין קיומו של דיון מחוץ לפרוטוקול ועל שהפרוטוקול כלל לא שיקף את נוכחות העיתונאי באולם, חילופי הדברים בינו ובין השופטת והחלטתה בעניין, כמו גם קיום דיון בלשכתה. ככל שהתקיים דיון מחוץ לפרוטוקול אף לא נרשמו בו עיקרי הדברים בניגוד לדיון. הדיון אינו מאפשר לסגור את הדלתיים לצורך דיון בטענות מקדמיות או כדי לקצר הליכים עתידיים, ככל שלא מתקיימים החריגים הקבועים בו, אפילו יהא שיח זה "פרוש למחרת על דפי עיתון". סגירת הדלתות אינה אפשרית בין על דרך הכרזת הדיון כמתקיים בדלתיים סגורות באולם, ובין על דרך עקיפה של קיומו של הדיון בלשכתו של השופט, שם אין לציבור הרחב או לעיתונאי דריסת רגל. אף שעה שמתקיים דיון "מחוץ לפרוטוקול" אין נסגרות הדלתות, אלא מתקיימת הקלה ברישומם של הפרוטוקול, ובלבד שבית המשפט יתעד בו את "עיקרי הדברים שנאמרו". עקרון פומביות הדיון מקנה לכל אדם מן הציבור את הזכות להיות נוכח בדיוני בית המשפט. העיתונות פועלת כ"זרוע הארוכה של הציבור" וכנציגתו באולם, וזכותה לדעת ולפרסם ברבים את הקורה בהליך משפטי. מאחר שהנוכחות באולם מותרת לכל אדם, אין דרישה מעיתונאי להזדהות ככזה לצורך כניסה לדיון פומבי או נוכחות בו, או להציג תעודת עיתונאי. דברי השופטת למתלונן, כי "כאשר עיתונאי מגיע לאולם, עליו לומר זאת", בשגגה יסודם. עקרון פומביות הדיון קשור קשר הדוק לעקרון חופש הביטוי, לזכות הציבור לדעת ולחופש התקשורת. פרסום הליכים משפטיים הנערכים בדלתות פתוחות נלמד מאליו מתוך עקרון פומביות הדיון. התלונה נמצאה מוצדקת.

תמצית התלונה

1. המתלונן, עיתונאי, מלין על הליך שהתנהל לפני שופטת במסגרת הליך אשר הוא לא היה צד ישיר לו.

2. כך כתב המתלונן בתלונתו:

"אני עיתונאי, ומבקר מזה שנים רבות באולמות שיפוט לצורך כתיבת סקירות על שופטים. ביום ... דנה השופטת ... בשורה של תיקים ... שבמקצתם הועלתה טענה מקדמית לחוסר סמכות מקומית. השופטת ביקשה מן התובעת לברר את העניין והודיעה על הפסקה. לאחר הפסקה קצרה שבה התובעת ודיווחה, כי אינה יכול לתת מענה מיידי. כמה מן הנאשמים חזרו לאולם, אך סניגורם ביקש מהם לצאת ממנו. אני נותרתי באולם. השופטת שאלה אותי מי אני והשבתי: 'קהל'. היא הודיעה שהדיון מתנהל בדלתיים סגורות. השבתי, כי אין לכך עילה על פי סעיף 68 לחוק בתי המשפט. השופטת אמרה שמדובר בדיון מחוץ לפרוטוקול. השבתי,

כי הייתי במאות דיונים שכאלה ומעולם לא התנהלו בדלתיים סגורות. השופטת הורתה לצדדים להיכנס ללשכתה כדי לקיים שם את הדיון. בדרכה ללשכה הוסיפה השופטת [שכנראה זיהתה אותי], כי 'כאשר עיתונאי מגיע לאולם, עליו לומר זאת'. השבתי: 'ממש לא'. למיטב הבנתי, הדיון שמחוץ לפרוטוקול עסק באותה סוגייה משפטית; לפני כן לא עלתה ולו ברמז האפשרות להצגת טיעונים הנוגעים לצנעת הפרט. במצב זה, לא הייתה כל עילה לקיימו בדלתיים סגורות, תוך פגיעה בעקרון-העל של פומביות הדיון. יתרה מזאת: אם השופטת זיהתה אותי כעיתונאי, היא פגעה גם בחופש הביטוי שלי, בחופש העיסוק שלי ובחופש העיתונות. ההחלטה על סגירת הדלתיים ומעבר לדיון בלשכה ניתנה כלאחר יד, ללא כל הנמקה ובלא שניתנה לי אפשרות של ממש להתנגד לה. ככל שראיתי, הקלדן נותר באולם - כך שגם לא היה תיעוד לאותו דיון בלשכה. אודה על בדיקת הנושא".

תגובת השופטת

3. בתגובתה לתלונה מסרה השופטת, כי מדובר בדיון שהתנהל בעניינם של 25 נאשמים. הסניגור שמייצג את הנאשמים ביקש לקיים שיח מחוץ לפרוטוקול והתובעת הסכימה. משכך היא ביקשה מהקהל לפנות את האולם ומדובר רק במתלונן שנותר באולם וסירב לצאת. אשר על כן הורתה לבאי כוח הצדדים להיכנס ללשכתה.

4. והוסיפה השופטת:

"וידוגש, ברורה לי הסיטואציה שלא מנהלים בהליך פלילי דיונים מחוץ לפרוטוקול, וידועה לי גם עמדת כב' הנציב בעניין זה. יחד עם זאת, כיוון שמדובר במספר רב של תיקים, באותו עניין, המיוצגים על ידי אותו סניגור, ומדובר בשלב של טענות מקדמיות, סברתי כי מן הנכון לאפשר שיח מחוץ לפרוטוקול, שיכול לקצר הליכים עתידיים. כיוון שהמתלונן הינו עיתונאי, והסניגור ביקש שיח מחוץ לפרוטוקול, סברתי כי אין טעם לנהל בנוכחות עיתונאי, שכן כל מה שעתיד להתנהל בשיח זה, בשלב שלא ידעתי על מה יהיה השיח, יהיה פרוש למחרת על דפי עיתון. יתרה מכך, גם הקלדן וגם הסטודנטית שלי היו נוכחים בלשכה בשיח, שהיה בעיקרון פרוצדוראלי ולא כלל כל טענה משפטית ולפיכך לא סברתי כי יש טעם לתעדו. בנסיבות אלה, נראה לי כי לא נפל כל פגם בהתנהלותי".

מסקנות והחלטה

5. בפרוטוקול הדיון אין כל תיעוד לנוכחותו של המתלונן באולם, לשיח שהתקיים בינו לבין השופטת ולכך שהקהל שנכח בו (ובכללם המתלונן) התבקש לצאת מן האולם. אין גם תיעוד בפרוטוקול לכך שחלק כלשהו של הדיון התקיים "מחוץ לפרוטוקול" (ומשכך אף אין תיעוד בו לרישום עיקרי הדברים שנאמרו בחלקו זה – כדרישת הדין). אין גם תיעוד לקיומו של חלק כלשהו מן הדיון בלשכת השופטת.

6. השופטת מאשרת בתגובתה לתלונה, כי הורתה על קיום דיון "מחוץ לפרוטוקול" ומנמקת את הדבר כמו גם את החלטתה לקיים דיון זה בלשכתה.

7. כידוע, קיום דיון "מחוץ לפרוטוקול" וקיום דיון "בדלתיים סגורות" אינם היינו הך ולכל אחד מהם תכלית אחרת.

8. האפשרות לקיים דיון "מחוץ לפרוטוקול" הינה חריג לחובת בית המשפט לנהל בדיון המתקיים בפניו פרוטוקול שישקף את כל הנאמר והמתרחש בדיון והנוגע למשפט, לרבות שאלות והערות בית המשפט, כאמור בסעיף 68א(א) לחוק בתי משפט [נוסח משולב], תשמ"ד-1984 (להלן: "החוק"), החל גם בהליכים פליליים (וראו גם סעיף 134(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982). הדבר אפשרי "בקדם משפט, בישיבה מקדמית, או בדיון מקדמי אחר". האפשרות לקיים דיון בדלתיים סגורות הינה חריג לעקרון פומביות הדיון, הקבוע בסעיף 3 לחוק יסוד: השפיטה – "בית משפט ידון בפומבי, זולת אם נקבע אחרת בחוק או אם בית המשפט הורה אחרת לפי חוק". החריגים לכלל פומביות הדיון קבועים בסעיף 68(א) לחוק.

9. בהחלטת הנציב בתלונת ח"כ סעדה שהותרה לפרסום (מספרנו 657/25) כבר העיר הנציב (בסעיף 171), כי "גם כאשר מתקיים 'דיון מקדמי' וגם כאשר מתקיים שיח בין בית המשפט לצדדים אודות מצב הראיות הלכאורי בהליך, אין הדבר מהווה עילה בדין לסגירת הדלתיים. וכן הוסיף שם: "שעה שלא כך נעשה עלול להיווצר רושם, ממנו יש להימנע, כאילו נוח הוא לבית המשפט ולצדדים לקיים 'שיח בהסתר' בו יכול שייחצו הגבולות שבין המותר והאסור".

10. אין בסעיף 68(א) לחוק אפשרות לסגור את הדלתיים לצורך דיון בטענות מקדמיות או כדי לקצר הליכים עתידיים, ככל שלא מתקיימים החריגים הקבועים בו, אפילו יהא שיח זה "פרוש למחרת על דפי עיתון" כדברי השופטת. סגירת הדלתות אינה אפשרית בין על דרך הכרזת הדיון כמתקיים בדלתיים סגורות באולם, ובין על דרך עקיפה של קיומו של הדיון בלשכתו של השופט, שם אין לציבור הרחב או לעיתונאי דריסת רגל.

11. אף שעה שמתקיים דיון "מחוץ לפרוטוקול" אין נסגרות הדלתות, אלא מתקיימת הקלה ברישומו של הפרוטוקול, ובלבד שבית המשפט יתעד בו את "עיקרי הדברים שנאמרו".

12. עקרון פומביות הדיון מקנה לכל אדם מן הציבור את הזכות להיות נוכח בדיוני בית המשפט. העיתונות פועלת כ"זרוע הארוכה של הציבור" וכנציגתו באולם, וזכותה לדעת ולפרסם ברבים את הקורה בהליך משפטי אינה עולה או פוחתת מזו של הציבור הרחב. מאחר שהנוכחות באולם מותרת לכל אדם, אין דרישה מעיתונאי להזדהות ככזה לצורך כניסה לדיון פומבי או נוכחות בו, או להציג תעודת עיתונאי.

13. זאת ועוד – עקרון פומביות הדיון קשור קשר הדוק לעקרון חופש הביטוי, לזכות הציבור לדעת ולחופש התקשורת. "שני עקרונות-על אלה חיים זה בצד זה. אפשר אף להרחיק לכת ולומר כי בימינו עיקר בפומביות הדיון המשפטי הוא פחות בזכות לנכוח באולם בית המשפט ויותר בזכות לפרסם את ההליכים. לעניין זה אפשר לומר כי הציבור הרחב שולח את אנשי התקשורת – כנציגיו – אל אולם בית המשפט, ואלה מביאים את דבר ההליכים אל שולחיהם באמצעות הפרסום. כך או כך, פרסום הליכים משפטיים הנערכים בדלתות פתוחות נלמד מאליו מתוך עקרון פומביות הדיון" (יעקב שקד סדר הדין האזרחי (2026) פרק טז: אולם המשפט – ניהול וסמכויות, בעמוד 679).

14. הינה כי כן, דברי השופטת למתלונן, כי "כאשר עיתונאי מגיע לאולם, עליו לומר זאת", בשגגה יסודם.

15. אפילו סברה השופטת, כי יש מקום לקיים את הדיון בדלתיים סגורות או לקיימו בלשכתה, שומה היה לתת בעניין זה החלטה שתתועד בפרוטוקול. כזאת לא נעשה.

16. אשר לתוכנו של הדיון - לא זו בלבד שהדיון התקיים סופו של דבר "מחוץ לפרוטוקול", בלשכת השופטת, אין לו שום זכר או תיעוד בפרוטוקול, ואף לא נרשמו בפרוטוקול עיקרי הדברים שהוחלפו אותו שלב בין בעלי הדין ובית המשפט וממילא גם לא חילופי הדברים שקדמו לכך, בין המתלונן לשופטת.

17. בשל כל האמור נמצאה התלונה מוצדקת.